

Nuket ilman rajoja

*Nuket maailman eri kulttuureista
kertovat satujaan sinulle
suomeksi ja omilla äidinkiellillään*

Jan-Henrik Johansson

Nuket ilman rajoja

Jan-Henrik Johansson on myös julkaissut
Environmental Technology and Employment, 1995
Dagens drömmar och nattens, 2013

Copyright © 2014 Jan-Henrik Johansson
Kaikki oikeudet pidätetään
Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN: 978-95-2286-983-8

Nuket ilman rajoja

*Nuket maailman eri kulttuureista
kertovat satujaan sinulle
suomeksi ja omilla äidinkielillään*

Jan-Henrik Johansson

Sisällys

Kiitokset	1
Esipuhe	3
1. Ilmastonmuutos: Vesipula ja hirmumyrsky	5
Hiekkamyrsky ja kultasormus	7
العاصفة الرملية و الخاتم الذهبي	11
Riikinkukko ja lohikäärme.....	17
นกยูง และ มังกร.....	21
Prinsessa Didi.....	27
Princesse Didi.....	31
Apinan neuvo	39
さるが教えてくれたこと.....	43
2. Koulutusta etsimässä: <i>Lähdimme matkaan oppimaan</i>	49
Minun afrikkalaiset värini	51
Rangi angu za Kiafrika	55
Natashan retki.....	61
Наташа тип	65
Neljän silmän sankari	71
L'Eroe con quattro occhi	75
Laulamme aina.....	81
Pajatammo ainos	85
3. Identiteetti ja yhteisö: <i>Aartemme</i>	91
Apinakuninkaan riemulaulu.....	93
孙悟空的赞歌.....	97
Jättitortilla ja kaakaopavut.....	103

Gueeta narooba nee semiaá visiaá.....	107
Nabila ja Jessica	113
Nabila y Jessica	117
Shoiran lahja	123
Шоиранинг Совғаси	127
4. Turvallisuuden tarve: Voimmeko muuttaa teidän maahanne?	133
Anna kertoi minulle kerran.....	135
Ana me contó una vez	139
Minä, Elsa-nukke	145
Unë, kukull Elsa.....	149
Maakotka Ak Shumkar	155
Алтын куш ак шумкар	159
Salaisuus.....	165
El secreto	169
5. Avoin planeetta: Meidän maailmassamme ei ole rajoja	175
Laulumaa, tanssimaa, hyppymaa!	177
Laulumaa, tantsumaa, hüppamismaa!	181
Kuinka hirvi sai sarvensa	187
Mo ealga oaččui čorviidis.....	191
Lotta ja lumottu silta.....	197
Lotta og den forheksede broen	201
Minun perheeni.....	207
우리 가족.....	211
Lukijalle: Nuket ilman rajoja	219

Kiitokset

Suuri määrä henkilöitä on auttanut minua tämän kirjan tuottamisessa. He ovat lainanneet arvokkaat nukkinsa, kertoneet minulle kotimaastaan, auttaneet minua rakentamaan kontaktiverkoston ja rohkaisseet minua työn edetessä. Ilman heidän apuaan kirjaa ei olisi syntynyt.

Mariano Aquino, Odila Aquino, Jenny Asplund, Gloria Besha, Paul Brennan, Julie Breton, Tanja del Angel, Lendita Durmishaj, Jelena Filippova, Walter Kebila Fondo, Ulla Grönfors, Signe Gustafsson-Tanda, Urartuhi Hakobyan, Lars Erik Hauklien, Marja-Liisa Helenius, Chnara Javid Hasan, Merita Jerlija, Abdullah Jobayed, Anna Johansson, Mluge Johnson, Elvira Jumabekova, Christina Juthas, Rungaroon Kaspo, Leena Kettukangas-Seiriö, Ahmed Khalil, Kaija Komsu, Roza Konar, Astrid Lindeberg, Anita Loukiainen, Ming Lu, Wei Lu, Mari Mononen, Lilian Opondo, Mavlouda Peiponen, Shanyi Peng, Pentti Pieski, Jarna Piippo, Elisabeth Rehn, Marja-Liisa Rintala-Ahl, Margarita Sakilayan-Latvala, Juhan Savander, Luume Sudarat, Manuela Tanda, Nancy Velling, Anna Votyakova, Tomoko Watanabe, Pekka Zaykov

Kiitän teitä lämpimästi ja omistan tämän kirjan teille.

Motto

Nukke ei ole vain persoonaton leikkiesine. Siitä kehittyy lapselle luonnollinen ja luotettava opas jokapäiväisessä elämässä. Lapset kiintyvät nukkeihinsa ja jakavat heidän kanssaan syvimmat toiveensa, surunsa ja ilonsa. Nukella on oma annettu nimensä ja identiteettinsä. Siksi nukkea ei useinkaan voi yksinkertaisesti heittää pois, kun leikki-ikä on ohi.

Lähde:

<http://www.faqs.org/childhood/Co-Fa/Dolls.html>

Esipuhe

Tuskin on yhtäkään lasta maailmassa, jolla ei ole erityistä ystävää, nukkea tai esinettä, joka lohduttaa ja kuuntelee silloin, kun aikuisilla ei ole aikaa. Se on ystävä, joka ei koskaan petä, joka osaa säilyttää kaikki salaisuudet. Vääryyksistä johtuneet surulliset kyyneleet kuivuvat nukun vaatteisiin tai nallekarhun turkkiin, eikä kukaan saa tietää, kuinka suuri suru oli. ...

Nukke kokee seikkailuja, jotka lapsi itse haaveilee kokevansa, hämmästyttäviä, vaarallisia tai kauniita – ja aina loppu on onnellinen. Monet lapset, joilta puuttuu kaikki, arjen turvallisuus ja rakkaus, voivat ilmaista tunteitaan salaiselle ystävälleen.

Joskus nuket kertovat tarinan kokonaisesta kaupungista tai jostain erityisestä tapahtumasta. Eräs mustatukkainen kansallispukuinen nukke symboloi Gorazden kaupungissa, entisessä Jugoslaviassa, kaupungin epätoivoista taistelua sisällissodan aikana. Suomen UNICEFin tiloissa ommellaan nukkeja, jotka kertovat meille, että kaikki lapset ovat tasa-arvoisia riippumatta rodusta, uskonnosta tai siitä, missä päin maailmaa he asuvat.

Lapsi, jonka on jätettävä oma kotinsa ja kaikki mikä tuntui tutulta ja rakkaalta, saattaa matkallaan pitää ainoana lohdutuksena omaa nukkeansa. Se luo yhteyden turvallisuuteen, jonka sodat tai luonnonkatastrofit ovat rikkoneet. Tämän kirjan lapset voivat nukun seikkailujen avulla paeta hetkeksi

todellisuutta ja tuntee onnellisuutta uudessa ympäristössä – nukkehan on edelleen siellä uskollisena ystävänä.

Oman nukkeni, kangasnukke Lulun vaaleanvihreässä mekossaan, sain kaksivuotispäivänä 1937. Se on edelleen olemassa, nyt ilman silmiä ja rakkaudesta kuluneena, mutta sitä ei voisi koskaan korvata uudella hienommalla nukella. Lulu sai kuulla minun salaisuuteni; hän oli ainoa, joka tunsi minut aivan kuin kirjan nuket tuntevat kirjan lapset.

Toivon, että vanhemmat ja opettajat, jotka yrittävät selittää lapsilleen, miksi monet lapset ja kokonaiset perheet joutuvat jättämään kotinsa ja muuttamaan uuteen maahan, löytäisivät tämän kirjan ja voisivat käyttää sitä pohdiskelun ja keskustelun lähteenä.

Kirkkonummi 23.6.2014

Elisabeth Rehn
ministeri, ihmisoikeustaistelija

1. Ilmastonmuutos: *Vesipula ja hirmumyrsky*

Maapallomme lämpenee. Se tapahtuu niin hitaasti, ettet ehkä huomaa sitä. On maita, joissa ei ole satanut moniin vuosiin, ja niissä yleistyvät voimakkaat hiekkamyrskyt. Toisissa maissa taas sataa aivan liian paljon ja perheiden pitää hakea turvaa hirmumyrskyistä ja tulvista. Joskus ainoa keino on muuttaa pois veden vallassa olevista kylistä ja etsiä uutta kotia uudesta maasta.

Nuket Nizan, Bun, Didi ja Shino kertovat sinulle yllättävistä kokemuksistaan.

Nizan

Irak

Bun

Thaimaa

Didi

Senegal

Shino

Japani

Hiekkamyrsky ja kultasormus

Isosisko Nizan ja hänen pikkuveljensä Bashir menivät soukille ostoksille. Souk on valtavan iso ostoskeskus Bagdadissa. Sieltä voi ostaa kauniita kankaita, koristeita koteihin ja vaatteita. Lapsista oli hauskaa vaeltaa kaikkien ihmisten ja tavaroiden joukossa. Siellä oli kahviloita, joissa aikuiset miehet istuivat koko päivän nauttimassa elämästä. Siellä oli myös isoja kauppoja, joissa myytiin kultakoruja. Niistä sai ostaa kultasormuksia, kultarenkaita, kultakaulakoruja ja paljon muuta. Niza ja Bashir katselivat uteliaina kaikkia esille pantuja hienoja, kiiltäviä koruja. He näkivät jopa kullattuja hienoja kenkiä ja käsineitä. Mutta molemmat tiesivät, että kultakorut olivat heille aivan liian kalliita. Kuitenkin Niza toivoi saavansa kiiltävän kultasormuksen,

joka näkyi yhdessä vitriinissä, mutta kaupan vihaiset myyjät ajoivat heidät pois ja sanoivat, ettei tämä kauppa sovi lapsille. Pettyneinä lapset jatkoivat matkaansa soukissa, siellä oli niin paljon katseltavaa ... kauniita kankaita, vaatteita, isoja mattoja, niin, melkein mitä tahansa. Kun lasten pienet ostokset oli tehty, lähtivät Nizan ja Bashir kotimatkalle hiekkaisia katuja pitkin. Matka kulki monen kapean kujan läpi, mutta he tunsivat tien kotiin, koska he olivat kulkeneet täällä monta kertaa aikaisemminkin.

Oli jo ilta ja he huomasivat, että valtava hiekkamyrsky oli tulossa kohti kaupunkia. Hiekkamyrskyt olivat tavallisia Bagdadissa, ja Niza ja Bashir alkoivat juosta kohti kotia, koska he tiesivät kokemuksesta, että kovat tuulenpuuskat saattoivat heittää hiekkaa suoraan kasvoille, ja se ei ollut hauskaa. Äiti odotti jo ovelta, kun he saapuivat kotiin.

- Nyt nopeasti sisään! Hiekkamyrsky on jo alkanut. Puhdistakaa vaatteenne hiekasta, äiti sanoi. – Nukkumaan ei voi mennä hiekkaiset vaatteet päällä. On jo ilta.

Lapset puhdistivat vaatteensa ja söivät vähän ennen nukkumaanmenoa. Koko yön kuului voimakas hiekkamyrsky ulkona. Se vinkui ja vonkui ja välillä pellit kolistelivat talon katolla. Oli kuin olisi ollut suuri ukonilma. Onneksi Nizan ja Bashir olivat tottuneet hiekkamyrskyihin, muuten se olisi ollut pelottavaa. Kun myrskysi ulkona, oli ihanaa olla sisällä ja omassa sängyssään. Niza ja Bashir makasivat molemmat kuuntelemassa myrskyn ääniä, kunnes he nukahtivat.

Aamulla tuuli oli jo laantunut. Nizan ja Bashir juoksivat heti ovelle katsomaan pihalle. Taivas oli jo sininen, mutta paikoitellen näkyi vielä isoja hiekkapilviä. Myrsky oli loppunut, mutta ilma oli

NUKET ILMAN RAJOJA on satukirja joka on suunnattu 6-12-vuotiaille lapsille. Sadut pyrkivät luomaan uteliaisuutta ja kiinnostusta vieraita kulttuureja kohtaan ja siten edistämään suvaitsevaisuutta.

Kirjan sadut perustuvat eri maista tulleiden maahanmuuttajien haastatteluihin. Maahanmuuttajat esittelivät nukkeja kotimaistaan ja kertoivat kokemuksistaan. Kirjailija muokkasi nämä muistot mielikuvituksellisiksi saduiksi, joiden kertojina ovat kirjan nuket. Satujen taustalla ovat nyky maailman haasteet kuten ilmastonmuutos, tarve saada koulutusta tai löytää turvallinen asuinpaikka.

Kirjailija ja filosofi Jan-Henrik Johansson on työskennellyt kansainvälisissä tehtävissä Euroopassa, Amerikassa, Afrikassa, Lähi-idässä ja Aasiassa.

